PALLARS DIGITAL

Societat | Redacció | Actualitzat el 02/07/2020 a les 08:59

?Els incendis de sisena generació: una nova pandèmia mundial que amenaça els boscos catalans

L'inspector dels Bombers i cap dels GRAF, Marc Castellnou, assegura que cal més gestió del paisatge i un món rural viu, no "un decorat per anar a passar el cap de setmana"

Pla obert dels protagonistes del documental 'L'amenaça incandescent? | ACN

Més ràpids, imprevisibles i devastadors. Els nous megaincendis o incendis de sisena generació s'han convertit ja en una amenaça global i estan en el punt de mira de la comunitat científica i dels equips d'extinció. Els Bombers de la Generalitat són un referent mundial en la matèria arran de les lliçons apreses en el foc d'Horta de Sant Joan el 2009.

"Calen paisatges sans i un món rural viu, no un decorat per anar a passar el cap de setmana", reivindica Marc Castellnou, inspector dels Bombers i cap dels GRAF. Castellnou, juntament amb el pallarès Josep Pallàs, bomber supervivent de l'incendi d'Horta, i Jaume Costa, pare d'un dels cinc bombers morts, són els impulsors ideològics del documental *L'amenaça incandescent*, que es va emetre dimarts a TV3.

A Horta de Sant Joan l'escenari de l'incendi va canviar fins a cinc vegades en un marge curt de temps. Aleshores els Bombers ja van intuir que els operatius s'enfrontarien a incendis que la ciència no explica i que no tenen capacitat de modelitzar. Un nou escenari que té el seu origen en l'expansió d'una massa forestal contínua arran del despoblament i l'abandonament rural, i sobre

el qual impacta ara el canvi climàtic.

Els incendis s'aprofiten d'una atmosfera que és més calenta i alliberen tanta energia que són capaços de modificar les condicions atmosfèriques del seu entorn fins a generar "tempestes de foc". Agafen una velocitat inusual que supera la velocitat de moviment i la capacitat d'extinció, fent-los inabastables per als operatius. Els darrers anys han arribat a prop de grans ciutats i s'han cobrat desenes de vides humanes.

"Ho hem vist a Califòrnia, a Grècia, a Portugal, Sudàfrica o a Austràlia. És un moment crític", apunta l'inspector Marc Castellnou. A més, si durant anys l'objectiu va ser apagar els focs amb el menor terreny cremat possible, els megaincendis han obligat els operatius a canviar de tàctica i d'estratègia. Ara es valora el cost d'oportunitat: assumir que caldrà sacrificar centenars o milers d'hectàrees per salvar-ne unes altres.

Els Bombers de la Generalitat han esdevingut un referent en la resposta als incendis del canvi climàtic, que arrasen paisatges i fan desaparèixer ecosistemes sencers. A l'hivern a Austràlia es van aplicar models fets per bombers catalans i l'any passat també van col·laborar amb els focs que van afectar les selves de Bolívia. El cos en fa un seguiment permanent per ampliar coneixements.

Primer pla de l'inspector dels Bombers i cap dels Graf, Marc Castellnou. Foto: ACN

La gestió del territori

El cap dels GRAF reclama un compromís a la societat per mantenir el territori "viu", i no com un simple "decorat" on passar el cap de setmana. També, molta més gestió del paisatge. "Cal tenir un món rural viu i una economia circular al territori. Cal un paisatge mosaic, ecosistemes madurs i diversos", assenyala. En definitiva, planificar quin país es vol.

Castellnou insisteix que aquests focs no s'aturaran només amb l'extinció, sinó amb "paisatges sans i adaptats al canvi climàtic". En aquest sentit, recorda que l'incendi de fa un any a la Ribera d'Ebre, el Segrià i les Garrigues hagués tingut unes proporcions molt més importants si no l'haguessin frenat els camps agrícoles. Les flames van cremar 5.000 hectàrees, però el potencial de l'incendi era de 20.000.

L'inspector insisteix que, quan van néixer els boscos, van fer-ho en un altre clima. Ara, diu, les flames s'acarnissen amb les zones més debilitades pel canvi climàtic. Els Pirineus o la Selva Negra podrien cremar sencers. "Cal perdre la idea que tenim de voler protegir-ho tot per sempre més. Catalunya és terra de foc i els incendis estan aquí, hem d'entendre'ls", afegeix el bomber de la Pobla de Segur, Josep Pallàs.

Primer pla de Josep Pallàs, bomber supervivent de l'incendi d'Horta de Sant Joan. Foto: ACN

"Els cossos d'extinció han arribat al límit i no poden continuar amb les tasques habituals d'extinció. Cal una implicació de la societat". És la reflexió de Jaume Costa, pare de Pau Costa, un dels cinc bombers del GRAF Lleida que van morir en l'atrapament de l'incendi d'Horta. "Aquests incendis han vingut per quedar-se i la societat ha d'entendre que s'ha de preparar", afegeix Costa.

A Catalunya, enguany els Bombers preveuen una campanya atípica. La primavera ha estat de les més humides que es recorden, però també de les més càlides. "Afrontem una campanya hivernacle: tenim aigua i tenim calor abundants", explica Castellnou. El problema és que la càrrega de vegetació és molt elevada i, a diferència d'anys més secs, el perill d'incendi es mantindrà fins que tota aquesta vegetació no s'assequi.

El documental

Marc Castellnou, juntament amb Josep Pallàs i Jaume Costa, són els ideòlegs de *L'amenaça incandescent*, un documental dirigit per Carles Caparrós, amb guió del mateix Caparrós i del periodista Josep Maria Flores, que relata com el canvi climàtic ha convertit els grans incendis forestals en una greu amenaça per al planeta.

El documental és una producció de TV3 a càrrec d'Aigua Films amb la col·laboració de Taempus Media i el suport de la Fundació Pau Costa. El treball es va emetre al programa *Sense ficció* de TV3 el passat dimarts. Tot seguit també es va emetre *El gran silenci*, el documental sobre l'incendi d'Horta de Sant Joan, realitzat pel mateix equip, que es va estrenar el 2015.

Recupera el documental *L'amenaça incandescent* emès aquest dimarts a TV3